

Házat vett a lekvárosfazekakból

Hatvan év, korong mellett

Kis Zoltán vásárhelyi fazekasmester hatvan éve dolgozik a szakmában.

Fotó: Tésik Attila

Hatvan éve kapott mesterlevelet Kis Zoltán fazekas. Pályájának egyszerűsített mérlege: lekvárosfazekakból házat vett, egyik pereculacsát pedig emblémául választotta egy népművészeti kiállítás.

Már apja, nagyapja is fazekas volt Kis Zoltánnak. Föl sem merülhetett, hogy ő ne ezt a mesterséget vigye tovább. Mégis, fél évbe került, mire kiválthatta az iparendélyt: akkor hozták meg a zsidótörvényt, egyházaktól kellett összeszedgetnie a fölmenői vallását igazoló papírt. Azóta írja egy „s”-sel a vezetéknevét: bár mindig kettővel írta a család, az egyik egyházi papíron egy „s”-sel szerepelt a Kis név, és a hatóság úgy döntött, ez az igazi. Mire minden papír meglett, alig kezdett el dolgozni Kis Zoltán, behívták katonának, kikerült a frontra, negyvenhatban keveredett haza. Két év múlva megnősült, és mindjárt házat is tudott venni, saját munkájából.

– Az úgy volt – emlékszik vissza –, hogy már tavasszal látszott, óriási szilvatermés lesz. Akkoriban még nem boltban vették az emberek a dzsemet, hanem maguk tették el a szilvalekvárt, lekvárosfazekakban. Külsejük piros volt, belsejük mázas. Apámmal és segítséggel legyártottunk tizenöt-ezer literes fazekat. Készen, félkészben a padláson tároltuk, és eladtuk. Negyvenkilencben megvehettem ezt a házat, tízezer-ötszáz forintért. A Szénásiaké volt – ismert színészcsalád Vásárhelyen –, ekkor alakítottam ki a műhelyt, ekkor válhattam külön apáméktól. Azóta itt dolgozom.

Nemsokára kiderült: az utolsó pillanatban sikerült házhoz jutni, mert aztán – az ötvenes években – jött egy rendelet, a kereskedők nemigen vásárolhattak az iparostól. Nem kevés sokoldalúsággal ezt

is átvészelte a család: azért csak-csak lehetett eladni edényt – használatiakat: virágcserepet, csirkeitatót, ilyesmit –, emellett tehenet tartott Kis Zoltán (még budapesti kiállításon is szerepelt, törzskönyvezett állományával), vett egy kis földet, s a majolikagyár által kivitelre készített termékeit minőségellenőrizte.

– A háború előtt apámmal csak népművészeti jellegű tárgyakat csináltunk. Külföldre is ment – becséli, és a falra mutat: lepényestálak sorakoznak egymás mellett. – Édesanyám festette őket, ezt itt például nyolcvanegy éves korában – mondja. Aztán másokra néz: azt Kiss Lajos, a híres kutató, akiről nemrég iskolát neveztek el, föl akarta vinni Budapestre, de Kis Zoltán nem adta.

Emlékkönyvet is mutat a mester, benne beírások Amerikából, Ausztráliából, Németországból, Svédországból. „A hetvenes-nyolcvanas években is nagyon ment a népművészeti áru”, halljuk tőle. Most már nem dolgozik, raktáron lévő edényeit akarja értékesíteni, és nemsokára – mint mondja – visszadja az ipart. Július 15-én tölti be a nyolcvanadikát.

A mai, fiatal fazekasgeneráció „szép munkát csinál, igaz, nekik könnyebb, mint nekem volt: csak beteszik az edényt a villanykemencébe; én még régi, fával fűtött fazekaskemencében égettem ki őket”, így az idős mester. Egy időben, mikor ország-szerte csak Csongrád megyében volt fazekas mestervizsga-bizottság, ő volt annak az elnöke. Az Újvároson élő, következőképp újvárosi stílusban alkotó fazekas mindegyik munkájára büszke, de leginkább arra a pereculacsra, amit emblémául választott a „Csongrád megye élő népművészete” című kiállítás.

FARKAS CSABA

A szeptember 11-i támadás figyelmeztető jel

Készülni kell biológiai és vegyi támadásokra is

A magyar katonának külföldön is van becsülete. Alig három éve vagyunk tagja a NATO-nak, eddigi munkánk alapján azonban máris kivívtuk a tagországok katonáinak elismerését.

Szenes Zoltán dandártábornok a NATO déli parancsnokságának logisztikai főnöke, egyben a törzsfőnök helyettese is. A magyar tiszt az egyik legmagasabb rangú NATO-katonánk, aki közvetlen, megnyerő modorával, de katonás szigorával a példás honvéd előjáró benyomását kelti. Szenes dandártábornok lapunknak elmondta: a szegedi NATO-tanácskozás – amelyen a déli parancsnokság egészségügyi főcsoportfőnökei éves tervező konferenciájukat tartották – a magyar katonadiplomácia eddigi legnagyobb eredménye, hiszen a fél évszázadon keresztül kizárólag Nápolyban, a főhadiszálláson tartott éves konferenciára ezúttal hazánkban kerülhetett sor. Nagy a jelentősége annak is, hogy éppen Szeged, a balkáni válságghoz legközelebb eső magyar város érdemelte ki e felelősségteljes megbízást.

Szenes tábornokot arról is megkérdeztük, miként figyel ma oda a katonapolitikai szervezet egy tavaly szeptember 11-hez hasonló terrorcselekmény megelőzésére? Esetleg egy – az utóbbi időben sokat emlegetett – vegyi fegyverekkel való támadásra? „A NATO-doktrína szerint az ilyen támadások elleni védekezés speciális problémakör, s a nemzeti kötelezettség jogkörébe tartozik. Mi, egészségügyiek, koordinációs szerepet töltünk be, s a védekezés szabványait határozzuk meg és rögzítjük. A tavaly szeptember 11-i, New York-i és washingtoni terrortámadás új helyzetet teremtett az egészségügyi szolgálat területén is. A nemzetek nyíltabbá váltak az információszolgáltatás terén, s a legfontosabb adatok, tudnivalók szabadban áramoltak és jutnak el ma is rendeltetési helyükre” – mondta a tábornok.

Szenes Zoltán a fentiekkel kapcsolatosan lapunkkal azt is közölte, hogy speciális munkacsoportokat állítottak fel, meg-

Szenes Zoltán dandártábornok: A magyar egészségügyi szolgálat rendkívül sikeres a NATO-ban.

Fotó: Schmidt Andrea

próbálják közösen kezelni a problémát, természetesen egyelőre csak koncepcionális szinten. Ez nem azt jelenti, hogy a NATO most különböző vegyi, kémiai eszközöket fog felhalmozni, vagy terrortámadás, illetve vegyi fegyverekkel való támadás elleni készleteket és speciális gyógyszereket tárol majd nagy mennyiségben. Ez a teendő továbbra is nemzeti kötelezettség, tehát a tagországok külön feladata lesz, a szövetség egészségügyi szolgálata a szabványok kidolgozásában segíti tagjait.

Azt is megkérdeztem a dandártábornoktól, mit jelent az újonnan felvett tagország katonájaként szolgálatot teljesíteni egy ilyen jelentős katonapolitikai szövetségben? Szenes Zoltán szerint jó iskola a NATO, hiszen sokat látnak, tanulnak és tapasztal-

nak a szövetségben. Magyar-ként pedig bizonyos büszkeség is eltölthet bennünket – mondta a dandártábornok –, hiszen az egészségügyi szolgálatunk a sikertörténet kategóriájába tartozik.

Az 1990-es koszovói és albániai szerepvállalásunk, az azt követő prevencióis tevékenységünk, amely során eddig a Pristinában székelő magyar egészségügyi laboratóriumban 31 ország alakulataiból mintegy 10 ezer személyt vizsgáltak meg, mindenképpen öregbítette a magyar honvédség hírnevét és szakmai hozzáértését. Kétségtelenül vannak még nehézségek a magyar honvédség NATO-integrációja területén, de a reformtervek a NATO-vállalások területén jó irányt vettek.

KISIMRE FERENC

Közös javainkért

Lakóhelyünk infrastrukturális fejlettsége meghatározza közérzetünket. A Magyar Fejlesztési Bank által alapított Első Magyar Infrastruktúra Befektetési Rt. azt a célt tűzte ki, hogy elősegíti és jelentősen felgyorsítja a települések közvilágítás, gáz-, víz- és szennyvízszolgáltatásának korszerűsítési folyamatát. Az önkormányzati igények messzemenő figyelembevételével kidolgozott koncepció segítő kezét nyújt a települések közmű-rekonstrukciós fejlesztéseikhez. A több, mint 300 együttműködési megállapodás bizonyítja: közös gyarapodásunkért dolgozunk.

A fejlődés mozgó ereje

Magyar Fejlesztési Bank Rt.
AZ ORSZÁG BANKJA

Földhitel- és Jelzálogbank Rt.

MÁJUSBAN IS A(U)KCIÓ AZ FHB-NÁL!!!

Magánszemélyek, jogi személyek és egyéb szervezetek **2002. május 13-án 15 óráig** tehetnek aukciós vásárlási ajánlatot az **FHB** korábban kibocsátott fix és változó kamatozású **jelzálogleveleire**.

A hatéves fix kamatozású jelzáloglevél kamata évi **8,25%**, a tízéves változóé (2003.03.13-ig) **9,25%**. Az **FHB** aukciós limitárat **nem határozza meg**.

A jelzáloglevelek **névértéke 10 000,- forint**, a **tőzsdén szabadon adhatók-vehetők**. A jelzáloglevél a kockázatot kerülők biztonságos értékpapírja, a **hasonló futamidejű állampapíroknál magasabb hozammal**. A magánszemélyeknek **adóhitel kedvezményt** is biztosít, az árfolyamnyereség után **nem kell adót fizetni**.

Ajánlat tehető: az Aegon Ép.Rt., a CA IB Ép.Rt., a CIB Értékpapír Rt., a Concorde Ép.Rt., az MKB Rt., a Raiffeisen Ép.Rt., és a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Rt. kijelölt fiókaiban.

További információ: aukciós értékesítési helyek, FHB 06-40-200-115-ös hitelvonala, internet: www.fhb.hu